

EUSKAL HERRIKO BIRA

EUSKAL HERRIKO INGURAMEN EDO PERIMETRO GEOGRAFIKOA JARRAITUTA EGINDAKO BIRA HITZAURREA

Euskal Herriko inguramena oinez egin izana aipatzean, Goierriko Mendizale Beteranoak (GMB) taldeak, 2012 eta 2018 urteen arteko epean, Euskal Herriak, Bizkaiko Golkoarekin, Kantabriarekin, Burgosekin, Errioxarekin, Aragoirekin (Zaragozarekin, eta Huescarekin) eta Bearnorekin dituen mugetan zehar egindako zeharkaldiak aipatu nahi ditugu.

Horretarako, inguramen osoaren ibilaldia zehazki segidan ez egin arren, urte horietan zehar egin diren ibilaldi-segida desberdinetako ibiliak elkarriz atxikita eta osagarri moduan espresuki falta zirenak eginda, inguramen osoaren ibilbidea eta ibiliak eskaini ditzakegu.

Baina inguramen horretan burutu ditugun etapak edo ibilaldiak 68 dira eta horietako gehienek kronikak eta argazkiak urtez urte egindako beste ibilaldi-sorta batzuetan argitaratuta daude. Gainera, 68 horien argitalpen bat material horrekin egiteak, neurritz kanpoko tamaina hartuko liguke, beraz, egindakoak ez errepikatzeke baina jada eginga den Euskal Herriko inguramen osoaren berri emateko, 68 etapa horien segida zehatz-mehatz aipatuko dugu hemen eta bertan azalduko dira orain arte egindako ondorengo ibilaldiak, ondorengo ordena honetan: Euskal Kostaldeko Ibilaldia, Bizkaiko Ibilaldi batzuk, Arabako Mugetako Biraren beste zati batzuk, IL/GR-282 Artzaintzaren Bideko beste bat, Nafarroa Garaiko mugetan zehar egindako ibilaldi ugari, Zuberoa eta Bearn artean egindakoak, Nafarroa Beherea eta Bearn artekoak eta Lapurdi eta Landen artean egindakoak, Baionatik itsasertzean M-rantz abiatu eta E-tik Baionan amaituz. **Hala, guztien artean osatuta gelditzen da Euskal Herriko bira.**

Ondoren, etapa horien guztien berri ematen da modu laburtuan, herrialdeak aipatuz eta datu teknikoak ere aipatuz (distantzia, igarotako denbora, igoera metatuak eta jaitsiera metatuak). Amaiera eta abiera arteko tarte txikiak aipamena ere egiten da.

1.- LAPURDIN BIZKAIKO GOLKOAREN ERTZEAN

1. etapa: **Baiona-Lafitena**: 22 km; 4:55 h; desnibelak: + 415 m, - 430 m.
2. etapa: **Lafitena-Hendaia**: 22 km; 4:55 h; + 380 m, - 445 m.
(Hendaikatik Hondarribira, oinez, 6 km daude; + 35 m; - 45 m.)

Guztira: 44 km; 9:55 h; + 795 m, - 1.405 m.

Batez beste: 22 km; 5 h; + 400 m, - 705 m.

2.- GIPUZKOAN BIZKAIKO GOLKOAREN ERTZEAN

3. etapa: **Hondarribia-Pasaia**: 23 km; 5:50 h; + 995 m, - 975 m. (Jaizkibelgo Goroskuntzetara (225 m), erreperidera (430 m) eta Harriluzera (325 m) igota)
4. etapa: **Pasaia-Donostia**: 13 km; 3:25 h; + 485 m, - 460 m.
5. etapa: **Donostia-Zarautz**: 24 km; 5:40 h; + 735 m, - 730 m. (Mendizorrozko mendizerran kokatuta dagoen Kukuarriko gailurrera (355 m) igota).
6. etapa: **Zarautz-Deba**: 24 km; 6:05 h; + 1.090 m, - 1.090 m.
- 7a. etapa: **Deba-Saturrarango hondartza**: 9 km; 2 h; + 395 m, - 395 m.

Guztira: 93 km; 23 h; + 3.700 m, - 3.650 m.

Batez beste: 18 km; 4:10 h; +740 m, - 730 m.

3.- BIZKAIAN BIZKAIKO GOLKOAREN ERTZEAN

7b. etapa: Saturrarango hondartza-Lekeitio: 13 km; 3:10 h; + 305 m, - 410 m.

(7a eta 7b zatiak ibilaldi bakarrean egin ziren)

8. etapa: Lekeitio-Elantxobe: 22 km; 5:10 h; + 875 m, - 795 m. (Lekeitio eta Ispaster artean kokatuta dagoen Otoioko gailurrera (400 m) igota).

9. etapa: Elantxobe-Gernika: 24 km; 6:20 h; + 845 m, - 920 m. (Atxurkuluko gailurrera (305 m) eta Burretxaganeko mendilerroan kokatuta dagoen Atxarreko San Pedroko gailurrera (310 m) igota).

10. etapa: Gernika-Bermeo: 18 km; 4 h; + 315 m, - 320 m.

11. etapa: Bermeo-Bakio: 18 km; 5:05 h; + 1.005 m, - 1.005 m. (Sollubeko mendilerroan kokatuta dagoen Burgoako gailurrera (450 m) igota).

12. etapa: Bakio-Gorliz: 26 km; 6:45 h; + 1.160 m, - 1.160 m. (Bakio eta Mungiaren artean dagoen Jatako (600 m), Uribe-Kostan dagoen Urizarmendiko (295 m) eta Plentzia eta Armintzaren artean dagoen Ermuko (290 m) gailurretara igota).

13. etapa: Plentzia-Portugalete: 20 km; 4:35 h; + 515 m, - 515 m.

14. etapa: Portugalete-Cobarón: 19 km; 4:40 h; + 825 m, - 800 m. (Santurtzin dagoen Serantesko gailurrera (450 m) eta Harea edo La Arena hondartzaren eta Zierbenaren artean dagoen Luzeroko Punta izeneko gailurrera (305 m) igota).

Guztira: 160 km; 39:45 h; +5.845 m, - 5.925 m.

Batez beste: 20 km; 5:05 h; +730 m, - 740 m.

BIZKAIKO GOLKOAREN ERTZEAN

Guztira: 297 km; 72:40 h; + 10.340 m, - 10.975 m.

Batez beste: 21 km; 5:10 h; + 740 m; - 785 m

4.- BIZKAIAN KANTABRIAKO MUGAN (IL/GR-123 Bizkaiko Biran barrena)

15. etapa: Rigada-Turtzioz: 22 km; 5:55 h; + 1.150 m, - 1.105 m. (Sopuertako haranean dagoen Melloko gailurrera (625 m) eta Alengo mendizerran dauden Alengoko (560 m) eta Trespiquillosko (660 m) gailurretara igota).

16. etapa: Turtzioz-Pozalagua: 18 km; 4:30 h; + 1.060 m, - 860 m. (Enkarterriko haranean dagoen Armañongo gailurrera (855 m) eta Armañongo mendilerroan dagoen Carcelaresko gailurrera (720 m) igota). (Muga-mugako perimetroa leku eta gailur hauetatik doa: Turtzioz, Pandoko auzoa, Aguerako herria, Pico de la Rasa (650 m), Pico Redondo (770 m), Virolco (650 m), La Galupa (710 m), Surbias (635 m), Maza Redonda (670 m), Raneroko Haitza (720 m) eta Pozalagua (480 m): 20 km; + 1.395 m, - 1.110 m). (Raneroko auzoraino beste 1,8 km gehitu behar dira).

17. etapa: Ranero-Lanestosa: 19 km; 5:25 h; + 850 m, - 935 m. (Ubalgoko mendizerran dagoen Peña del Moroko gailurrera (820 m) igota).

18. etapa: Lanestosa-Tornosko mendatea: 17 km; 4:15 h; + 825 m, - 800 m. Sobako eta Ruesgako haranek bat egiten duten gunean dagoen La Morterako gailurrera (720 m) igota).

Guztira: 76 km; 21:50 h; + 4.010 m, - 3.700 m.

Batez beste: 19 km; 5:30 h; + 1.000 m, - 925 m.

5.- BIZKAIAN BURGOSKO MUGAN

19. etapa: Tornosko mendatea-Balmaseda: 29 km; 7:55 h; + 1.370 m, - 2.100 m. (Ordunteko mendizerran kokatuta dauden dauden Zalamako (1.345 m), Maza de Upadermiako (1.205 m), Baljerriko (1.020 m), Ilso de Estacasko (1.035 m), Terrerosko (910 m) eta Kolitzako (880 m) gailurretara igota). *(Muga geografiko zehatzagoa Burgeñotik, Kadagua ibaitik eta zubitik doa (25 km; 7:00 h; + 1.340 m, - 2.020 m).*

20a. etapa: Balmaseda-Rioyako/Arriolako gailurra-Aiega erreka: 8 km; 2 h; + 660 m, - 1.070 m. (Trasmosomos edo Santxosoloko mendizerran kokatuta dauden Espaldasecako (695 m) eta Rioya edo Arriolako (680 m) gailurretara igota).

30b. etapa: Aginaga-Añes etapako zatia, Bedarbide-Mojon Alto, Gorobelgo mendizerran kokatuta dauden dauden Bedarbideko (1.035 m), Tologorriko (1.065 m) eta Mojón Altoko (1.070 m) gailurretara igota (guztira 11 gailur): 7 km; 2:25 h; + 455 m; - 410 m.

Guztira: 44 km; 12:20 h; + 2.485 m, - 3.580 m.

Batez beste: 15 km; 4:10 h; + 830 m, - 1.195 m.

6.- ARABAN BURGOSKO MUGAN

20b. etapa: Aiega erreka-Santa Koloma: 5 km; 1:25 h; + 220 m, - 225 m.

(20a eta 20b zatiak bi ibilaldi desberdinen zati moduan egin ziren baina etapa bakarrean ere egin litezke)

21b. etapa: Buradon Gatzaga-Zanbrana: 7 km; 1:30 h; + 85 m, - 130 m.

22. etapa: El Lago Hirigunea-A-2122 errepidea: 26 km; 5:35 h; + 395 m, - 395 m.

23. etapa: A-2122 errepidea-Gurendesko auzoa: 21 km; 6:00 h; 1.035 m, - 935 m. (Artzenako mendilerroan kokatuta dauden Motako (1.320 m) eta Cuetoko (1.365 m) gailurretara igota).

24. etapa: Gurendesko auzoa-Uribarri-Tobillas: 21 km; 5:35 h; + 895 m, - 850 m. (Gobiarango iparraldeko mendilerroan dauden Rasoko (1.050 m) eta Rodilgo (1.030 m) gailurretara igota).

25. etapa: Tobillas-Herrán: 19 km; 6:00 h; + 980 m, - 1.000 m. (Gaubeako mendilerroan dagoen Arrayuelasko gailurrera (1.130 m) eta Artzenakoan dagoen Santa Anako gailurrera (1.040 m) igota).

26. etapa: Herrán-Horcako mendatea: 21 km; 5:30 h; + 920 m, - 590 m. (Artzenako mendilerroan dagoen Vallegrulgo gailurrera (1.225 m) eta Gaubeakoan dagoen Recuencoko/Lerongo gailurrera (1.240 m) igota).

27. etapa: Horcako mendatea-Astulez: 26 km; 7:05 h; 795 m, - 1.030 m). Gobiarango eta Losako haranen artean dagoen mendizerrako Pocillako gailurrera (920 m) eta Risca de San Pedron dauden Hozanillosko (920 m), San Sebastiango (945 m), Coronako (965 m) eta Riscako (1.005 m) gailurretara igota).

28. etapa: Astulez-Osma: 2,7 km; 0:40 h; + 5 m, - 90 m.

29. etapa: Osma-Urduñaiko mendatea: 23 km; 6:05 h; + 1.000 m, - 700 m. (Arkamuko mendizerran dauden Repicoko (1.185 m) eta Peña Altako (1.110 m) gailurretara eta Arabako eta Burgosko muga dagoen Arandoko/Santiagoko gailurrera (945 m) igota).

30a etapa: Urduñaiko mendatea-Bedarbideko gailurra: 5 km; 1:15 h; + 350 m; - 200 m; Txarrazoko (935 m) eta Solaierako (1.040 m) gailurretara igota. (30a eta 30b etapa-zatiak ibilaldi berean egin litezke).

31. etapa: Aginaga-Añes: 15 km; 4 h; + 280 m; - 915 m. Gorobelgo mendizerran kokatuta dagoen Urietako (1.135 m) gailurrera igota.

32. etapa: Añes-Santa Koloma: 20 km; 5:45 h; + 920 m, - 985 m. (Aiarako mendebaldeko mendizerran dauden Otsatiko (510 m) eta Montenegroko (690 m) gailurretara igota).

Guztira: 212 km; 55:05 h; + 7.880 m, - 8.045 m.

Batez beste: 16,3 km; 4:15 h; + 605 m; - 620 m.

7.- ARABAN ERRIOXAKO MUGAN

33. etapa: **Oion-Eltziego:** 28 km; 6 h; + 450 m, - 440 m.

34. etapa: **Eltziego-Samaniego:** 22 km; 5:05 h; + 500 m, - 365 m.

35. etapa: **Samaniego-San Gines (Bastida):** 21 km; 6 h; + 1.115 m, - 1.055 m. (Toloñoko (1.270 m) gailurrera igota).

21a. etapa: **San Gines (Bastida)-Buradon Gatzaga:** 19 km; 4:30 h; + 515 m, - 660 m.

36. etapa: **Oion-Vianako paper-fabrika:** 3 km; 0:40 h; + 25 m, - 60 m.

Guztira: 93 km; 22:15 h; + 2.605 m, - 2.580 m.

Batez beste: 19 km; 4:25 h; + 520 m, - 515 m.

8.- NAFARROAN ERRIOXAKO MUGAN

37. etapa: **Vianako paper-fabrika-Legardako ermita:** 25 km; 5 h, + 15 m, -70 m.

38. etapa: **Legardako ermita-Lodosa:** 23 km; 5:15 h; + 95 m, -100 m.

39. etapa: **Lodosa-San Adrián:** 25 km; 5:25 h; + 145 m, - 195 m.

40. etapa: **San Adrián-Rincón de Soto:** 24 km; 5:15 h; + 20 m, - 40 m.

41. etapa: **Rincón de Soto-Castejón:** 22 km; 4:35 h; + 35 m, - 40 m.

42. etapa: **Castejón-Hiru Erresumen Mugarría:** 26 km; 5:45 h; + 600 m, - 470 m

Guztira: 145 km; 31:15 h; + 910 m, - 735 m.

Batez beste: 24 km; 5:15 h; + 150 m, - 125 m

9.- NAFARROAN ZARAGOZAKO MUGAN

43. etapa: **Hiru Erresumen Mugarría-Malón:** 19 km; 4:30 h; + 615 m, - 725 m.

44. etapa: **Malón-Cortés:** 23 km; 4:35 h; + 130 m, - 255 m.

45. etapa: **Cortés-Antso Abarka:** 23 km; 4:50 h; + 460 m, - 185 m.

46. etapa: **Antso Abarka-Sta. Margarita mendatea:** 20 km; 4:00 h; + 170 m, - 360 m. (Bardea Beltzean dagoen Punta La Negrako gailurrera (645 m) igota).

47. etapa: **Sta. Margarita-NA-534 errepidea:** 29 km; 5:40 h; + 395 m, - 455 m.

(NA-534 eta A-1201 errepidean bukatu zen etapa eta hurrengo Figarolen hasi zen. 4 km daude bi puntu horien artean; + 20 m; - 0 m).

48. etapa: **Figarol-Gabarderal:** 23 km; 5:10 h; +615 m, - 600 m.

49. etapa: **Petilla Aragoiko bira :** 14 km; 3:30 h; + 495 m; - 500 m.

50. etapa: **Gabarderal-Leire;** 20 km; 4:20 h; + 595 m, - 275 m.

51. etapa: **Leire-Gatzeluberri:** 17 km; 5:45 h; + 835 m, - 820 m. (Leireko mendilerroan dagoen Escalarko gailurrera (1.330 m) igota).

52. etapa: **La Tejería-Burgi:** 16 km; 4:30 h; + 720 m, - 945 m. (Illongo mendizerran dagoen Borreguilgo/Belbúngo gailurrera (1.425 m) igota).

53a. etapa: **Burgi-Fago (Argaraietaraino):** 17 km; 5:15 h; + 1.280 m, - 670 m. (Belduko mendizerran Nafarroa eta Aragoi arteko mugan dagoen Argaraietako gailurrera (1.265 m) igota).

Guztira: 207 km; 48:35 h; + 5.815 m, - 5.290 m.

Batez beste: 21 km; 4:50 h; + 580 m, - 530 m.

10.- NAFARROAN HUESCAKO MUGAN

53b. etapa: **Argaraieta-Fago:** 5 km; 1:40 h; + 55, - 395 m.

(53a eta 53b zatiak ibilaldi bakarrean egin ziren)

54. etapa: **Poitikolarrako mendatea-Abauko aterpea:** 15 km; 4:35 h; + 815 m, - 895 m. (Kalbeirako gailurrera (1.685 m) eta Arrigorrietako mendizerran dauden Idoiako (1.755 m) eta Armentagoiko/Urrujulegiko (1.635 m) gailurretara igota).

55. etapa: **Abauko aterpea-Argibielako mendatea:** 11 km; 4:15 h; + 1.045 m, - 805 m.

(Erronkari eta Zurizako mugan dagoen Ezkaurreko gailurrera (2.045 m) igota).

56. etapa: **Argibielako mendatea: Linzako aterpea:** 12 km; 4:10 h; + 950 m; - 820 m. (Belagua eta Zurizako mugan dagoen Txamantxoiako gailurrera (1.940 m) igota).

(Txamantxoiatik Ernazko leporaino 18 km daude; + 1.550 m; - 1.635 baina talde handia ibiltzeko zailagoa da, bidea Ukerdiko eta Budogiako mendilerroetatik doalako)

57a. etapa: **Linzako aterpea-Hiru Erregeen Mahaia:** 9 km; 3:45 h; + 1.175 m, - 90 m). (Belagua eta Zurizako mugan dagoen Hiru Erregeen Mahaiko gailurrera (2.435 m) igota).

Guztira: 52 km; 18:25 h; + 4.040 m, - 3.005 m.

Batez beste: 10 km; 3:40 h; + 810 m, - 600 m.

11.- ASPEKO HARANEAN ZEHAR

57b. etapa: **Hiru Erregeen Mahaia-Laskun:** 13 km; 3:55 h; + 110 m, - 1.610 m. (Nafarroak Aspeko Haranarekin duen muga gailur horretatik Insole edo Anayeko leporaino doa eta 1,2 km daude; + 2 m; - 275 m). (Guztira Linzako aterpea-Laskun: 22 km; 7:40 h; + 1.285 m, - 1.700 m.) (57a eta 57b zatiak ibilaldi batean egin ziren)

58. etapa: **Laskun-Ernazko lepoa:** 22 km; 8 h; + 1.900 m, - 1.060 m. (Belagua eta Bearnoko mugan dagoen Auñamendiko gailurrera (2.505 m) igota). (Etapa honetan, CR-270etik, Nafarroaren eta Akitaniako Aspe haranaren mugan hasita, Latras gailurretik (2.055 m), Botikotxeko eta Peskamoko lepoetatik eta Arlasko gailurretik (2.045 m) igarota, Ernazko leporaino 4,7 km daude; + 140 m, - 555 m).

Guztira: 35 km; 11:55 h; + 2.010 m, - 2.670 m.

Batez beste: 17,5 km; 6:45 h; + 1.005 m, - 1.335 m

12.- ZUBEROAN BEARNOKO MUGAN

59. etapa: **Santa Grazi-Ernazko lepoa:** 9 km; 2:25 h; + 1.220 m, - 90 m

60. etapa: **Santa Grazi-Izarbeko eski-estazioa:** 7 km; 1:30 h; + 865 m, - 90 m.

(60. eta 61. etapak ibilaldi luzeagoen zati moduan eginak dira. Ernaz eta Izarbe artekoa etapa bakarrean ere egin liteke. Kasu horretan, datu hauek izango lituzke: 16 km; + 970 m, - 1.325 m)

61. etapa: **Izarbeko eski-estazioa-Urdaburuko lepoa- D-918 errepidea:** 22 km; 7:40 h; + 465 m, - 1.420 m. (Zuberoako eta Bearnoko Baretous haraneko mugan dauden Izarbeko (1.560 m), Arbutiko (1.540 m) eta Iguntzeko (1.385 m) gailurretara igota).

62. etapa: **D-918 errepidea-Eskiula:** 17 km; 3:55 h; + 545 m, - 545 m.

63. etapa: **Eskiula-Mitikile:** 23 km; 4:55 h; + 490 m, - 525 m.

64. etapa: **Mitikile-Ozaraine.** 26 km; 6:05 h; + 430 m, - 615 m.

Guztira: 104 km; 26:30 h; + 4.015 m, - 3.285 m.

Batez beste: 17,5 km; 4:25 h; + 670 m, - 550 m

13.- NAFARROA BEHEREAN BEARNOKO MUGAN

65. etapa: Ozaraine (D-134)-Bidaxune: 26 km; 5:15 h; + 245 m, - 290 m.

Guztira: 26 km; 5:15 h; + 245 m, - 290 m.

Batez beste: 26 km; 5:15 h; + 245 m, - 290 m

14.- LAPURDIN LANDETAKO MUGAN

66. etapa: Bidaxune-Ahurti: 22 km; 4:30 h; + 65 m, - 90 m.

67. etapa: Ahurti-Baiona: 22 km; 4:25 h; + 45 m; - 45 m.

Guztira: 44 km; 8:55 h; + 110 m, - 135 m.

Batez beste: 22 km; 4:30 h; + 55 m, - 70 m.

GMBk EGINDAKO PERIMETRO GEOGRAFIKO OSOA:

Guztira: 1.335 km; 335 h; + 44.465 m, - 44.290 m.

Batez beste: 20 km; 5:00 h; + 665 m, - 660 m.

Joanjo Muxika